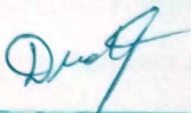

№28 «Мақташы» жалпы орта білім беретін мектебі КММ

Тексерілді:

ДТДЖО: М.Дүйсенов.

«14-наурыз көрісу.Амал мерекесі»

атты тәрбие сағаты

Сынып : 8 Ә

Сынып жетекші: Асқарова Ғ.

2023-2024 оқу жылы

Тақырыбы: 14 – наурыз көрісу Амал мерекесі

Мақсаты: Оқушыларды қазағымыздың салт — дәстүрлерінің бірі амал мерекесінің ерекшелігімен таныстыру және үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетуге сыйластыққа баулу.

Жүргізуші: Салеметсіз бе, құрметті ұстаздар, оқушылар! Бүгінгі наурыз мейрамына арналған 14 — Наурыз көрісу Амал мерекесі атты ашық тәрбие сағатымызды ашық деп жариялаймыз.

Бүгінгі Наурыз мейрамында екі мерекенің мазмұны қосарланып жүр: оның бірі қазақша — Жаңа жыл және Күн — Түн теңесімі. Наурыз мерекесін 1988 жылғы ресми мейрамдауды бастағалы бұрынғы 14 наурызда «Амал» атауымен мейрамдалып келген жаңа жыл мерекесі Наурызбен біріктірілді. Бір қызығы, қазақ наурызы 21 — 22 наурызда емес, 14 наурызда аталып келген және ол бейресми түрде елдің біраз өңірін қамтыған еді.

Көптен күткен Наурыз тойы арайлы,

Нұрға бөлеп міне жатыр маңайды

Мал біткеннің бал татыған уызы

Қуат болып қанымызғы тарайды.

Төрт түлік мал халқымыздың сүйері

Көңілімнің күмбірлеген күйі еді.

Наурыз мерекесіне арналған өлең шумақтары:

Бақберген, Ақниет, Балжан.

Құлақтан кіріп бойды алар, әсем әнмен тәтті күй

Көңілге түрлі ой салар, әнді сүйсең менше сүй, демекші

Абуталиб Оңғарды «Мереке» әнімен ортаға шақырамыз.

Ән: Назерке, Гулхумор «Ана — әке»

Көрініс: Амал кейбір түсіндірмелерге қарағанда “тоқты” немесе “тоқтының басы” болмаса “қой басының қасқасы” дегенді білдіретін, Токты шоқжұлдызындағы ең жарық жұлдыз болып табылады. Арабша “хамәл” – қозы деген сөз. Бұл сөзге ежелгі түркі танымы бойынша қарасақ, ха+мал: “мал” сөзі ұсақ, уақ дегенді білдіреді, яғни бүгінгі қазақша “мал” сөзінің семантикалық мәні о баста “ұсақ мал” екенін ұқтырып тұр. Шамасы, бұл араб тіліне енген ежелгі түркі сөзі болар.

— Ата, бір жасыңызбен!

— Бар бол, қарағым... Айналайын...

14 наурыз — Көрісу мейрамы. Көрісу күнінде халық қыстан аман — есен шыққанына қуанып, бір — бірімен қол алысады. Таң сібірлеп атысымен, көрісу мерекесін асыға күтіп отырған әрбір отбасы алдын ала дайындалып қойған дастарханын жаяды. Міндетті түрде бауырсақ пісіріп, дастарханға тәтті — пәттісімен қосып үйіп қояды. Отбасының кішілері үлкендеріне қос қолын беріп, көрісіп шығады. Бір — біріне «Бір жасыңмен!» дейді. Ол «Бір жасқа есеюіңмен! Осы жылға аман — есен жетуіңмен!» дегенді білдіреді. Содан кейін әр отбасы көршілерімен көріседі. Жасы кіші отбасы мүшелері жасы үлкен жанұяларға кіріп, көрісіп шығады. Міндетті түрде әр адам үш үйдің есігін ашу керек, яғни түске дейін үш үйге кіріп, көрісіп үлгеруі керек. Бұл жоралғы жыл бойы балаларымыз тоқ жүрсін, дастарханымыз аралас болсын, қарым — қатынасымызға сызат түспесін деген ниеттен тартылып отыр.

— Ауыл әжелерге көрістің бе, балам?

— Иә, әже, көрістім. Төлен атамдарға да кірдім.

— Жиенғали жезделерің де осы жаңа көрісіп шықты. Соларға бара ғой, құлыным. Түс болып қалды, үш үйдің есігін ашуға үлгермей қаларсың...

— Пәлі, әлгі Төлен кіріп шыкпады. Жолым кіші демейді бұлар.

— Жә, бүгін келмесе, абыр — сабыр боп үлгермеген шығар, ертең кіріп көрісер...

Бүгінгі күні Қазақстанның батыс аймағына берік орныққан бұл дәстүр жыл сайын жергілікті халық сағына күтетін бірден — бір салт болып отыр. Бұл күні бауырсақ, тәттілерді оқушылар мен мұғалімдер мектепке де апара береді. Көрісіп болған әр адамға тамақ үйлестіріліп, «Бір жасыңмен!» деген тілек айтылады.

14 наурыз күні басталатын Көрісу мейрамы жыл бойы жалғасын табады. Көрісуде ауылда болмай, ауылға енді келген адамды көрген кезде, амандық — саулықтан кейін «Бір жасыңмен!» деп қол алысуымыз керек.

Шаттық пен қуанышқа, ақ бата мен молшылыққа толы бұл мерекеде мәре — сәре болған жұрт осы қарқынмен Жаңа Жылы — 22 наурыз мерекесін қарсы алады..

Ақ тілек бейбітшілік аман болсын!

Елім, жұртым қадірлі аман болсын!

Туғандай бір анадан жамағаттар

Достыққа берік, мықты адал болсын!

Наурыз мейрамы құтты болсын!

Ұлыс оң болсын! Ақ мол болсын!

Жүргізуші:

Би: қыздар «Қазақ биі»

Өлең шумақтар: Гүлмира, Балжан, Жақсылық, Бекзат.

Ән: Арзықұл Назерке «Әке»

Хор: қыздар «Қазақы дастархан»

Осымен құрметті қонақтар! Бүгінгі амал мерекесіне арналған тәрбие сағатымыз аяқталды.

Назарларыңызға көп рахмет. Сау болыңыздар!

Түркістан облысы Келес ауданы
№28 «Мақташы» жалпы орта мектебі КММ

Тәрбие сағаты

Тақырып: Сәлемдесу-әдептілік белгісі!

Сынып жетекшісі: Ералиева Сауле

Сынып: 5 «Ә»

Құндылық: әдептілік, сыйластық, үлкенге- құрмет, кішіге-ізет

2023-2024 оқу жылы

Сәлемдесу-әдептілік белгісі!

Тәрбие сағаты!

Мақсаты:

1. Оқушыларды әдептілікке, адамдармен қарым-қатынас жасай білуге тәрбиелеу. Бабалардан қалған ұлағатты, зибрат аларлық сөздерді балаларға ұзындыру.
2. Халықтың салт-дәстүрімен таныстырып, өз халқының дәстүрі мен салтын, мәдениетін, әдет-ғұрпын үйрете отырып, бойларына сіңіру.
3. Оқушыларды қазақ халқының сәлем беру, сәлем алу, сәлемдесу рәсімдерін айту арқылы «Алыстан сәлем береді, әдепті елдің баласы» атты нақыл сөз негізінде тәрбие беру. Сабақтың әдісі: Сұрақ-жауап, әңгімелесу, әдеби монтаж.

Сабақтың көрнекілігі: Нақыл сөздер жазылған плакат, «Сәлем - әдептілік белгісі», «Алыстан сәлем береді, әдепті елдің баласы» атты қабырға газеттер. Оқушылар шығармашылығынан көрме.

I. Ұйымдастыру бөлімі

Мұғалім: Халықтық педагогика – кешегі өткен қариялардан, ғұлама ойшылдар, шешен билерден, ақын-жыраулар мен сал-серілерден мұра, мирас болып қалған ұлы тәрбие құралы болып табылады. Ол болашақ ұрпақты өмір сүруге тәрбиелейтін тәрбие кітабы. Тәрбие тамыры қазақ халқының қаны мен жанында.

Бүгінгі біздің тәрбие сағатымыз «Сөз анасы – сәлем» деп аталуы тәрбие көзі сәлемнен басталатынын балаларға түсіндіру болмақ. Оның ішінде ең адамға керектісі ата дәстүрі деп ойлаймын. Сәлем беру, сәлем алу сияқты қасиетті сөздермен танысып, оның мән-мағынасын жете ұғыну болып табылады.

1-оқушы: Сәлем әдептілік белгісі.

2-оқушы: Сәлемнің сәлемдесу, сәлем беру, сәлем қылу сияқты көптеген түрлері бар.

3-оқушы: Сәлемдесу – кездескен адамдардың бір-бірінің амандығын біліп, қуанышқа бөленуі. Бір-біріне аман-саулық тілеп, тілектестігін, ниеттестігін білдіру, әдептілік пен ізеттілік нышанын көрсетіп, жақсылыққа жарылқауы.

4-оқушы: Әрбір адам «қайырлы таң», «қайырлы күн», «қайырлы кеш» деген сөздерді амандасуға қосып, тәуліктің үш мезгілінде де бір-бірімен ақ жарқын амандасуға тиіс.

5-оқушы: Амандасу – адамгершіліктің, әдептіліктің бір белгісі болып табылады.

6-оқушы: Амандасқан адам қазақ салтында оң алақанын жүрегінің үстін қойып, басын изейді. Не болмаса қол беріп амандасады.

7-оқушы: Сәлем беруде кездесушілер бір-біріне «сәлем» деп қолымен ишарат етсе, ол қазақ халқының әдептілік ишаратына сәйкес келмейді. Ондай сәлемдесу көбінесе Еуропа халықтарында кездеседі.

8-оқушы: Үлкен адамға сәлем беру – кіші адамның міндеті. Қазақта «Алыстан алты жасар бала келсе, ауылдағы алпыс жасар қария сәлем береді» деген әдеп бар.

9-оқушы: Жасының үлкендігін міндет етпей, алыс жол жүріп келген немесе ауылға алғаш рет ат басын тіреген адамға үлкен адамдар өзі келіп сәлем береді.

II. Мақал-мәтел айтысы

Ақсақал: Ассалаумағалейкум «Алыстан алты жасар бала келсе, ауылдағы алпыс жасар қария сәлем береді» - демекші қалың қалай, балам?

Жігіт: «Келгенше қонақ ұялады, келгеннен соң үй иесі ұялады» деуші еді, келіңіз, төрге шығыңыз, қонақ болып кетіңіз.

Ақсақал: «Қонағын сыйласа, төрге шық» - дегендей төрге шығайын.

Жігіт: «Жат асына қарайды, дос басына қарайды» деуші еді аталарымыз, асқа отырыңыз.

Ақсақал: Ойбай-ау! «Жақсы ас алғанша, жаман қарын жарылсын».

Жігіт: «Досыңның тамағын қасыңдай іш» демекші ала отырыңыз.

Ақсақал: Ой, рахмет! «Досы жоқ адам, тұзы жоқ тағам» дейді зой. Алла разы болсын.

Жігіт: «Жылқы кісінегенше, адам сөйлескенше». Осылай таныс-біліс болу да бір ганибет қой ата.

Ақсақал: «Мыңның түсін танығанша, бірдің атын біл» дегендей келіп тұрыңыз.

Жігіт: Есімім Қайрат. «Көрген жерде ауыл бар» дейді. Дегендей келіп тұрыңыз.

Ақсақал: «Қонақта кел демек бар, кет демек жоқ» дейді. Қой қайтайын.

Жігіт: «Қонағыңнан алтын алма, алғыс ал», - демекші, жолыңыз болсын.

Ақсақал: «Алтыға дейін бала ерке, алпыстан кейін шал ерке» деуші еді аталарымыз, сөзімді көңіліңізге ауыр ала көрмеңіз.

Жігіт: «Кәрі, кәрінің сөзі дәрі» дегендей, о не дегеніңіз?

Ақсақал: «Таз таранғанша той тарқар». Қайтайын.

Жігіт: «Бір ауылда мың туысын болғанша, әр ауылда бір туысың болсын» дегендей келіп тұрыңыз.

10-оқушы: Алыстан келген адамға сәлем беру тәртібі жасқа, үлкен-кішіге байланысты емес.

11-оқушы: Халқымызда ақсақалды атаны, ақ жаулықты ананы, ақ шашты әжені, жалпы үлкенді сыйлап, алдынан қия өтпеу – ата дәстүріміз.

13-оқушы: Қарттарға амандасудың қарапайым түрінде қаншама мейірім, қамқорлық, әдемі жарастық жатыр.

III. Көрініс көрсету.

I. Қарт ата мен жас жігіттің сәлемдесуі (Нұртілек, Сәулет)

II. Әже мен қыз баланың сәлемдесуі (Аяжан, Анель)

14-оқушы: Кездескен кезде кіші адам үлкен кісіге сәлем бермей кетсе, ол әдепсіздік, көргенсіздік болып саналады.

15-оқушы: Сәлем беру – амандық, инабаттылық, көргенділік және мәдениеттілік белгісі.

16-оқушы: Қазақ халқында егер үлкен кісі кездесе, оны таныса да, танымаса да, кіші адам оған сәлем беруге міндетті, ол әдептіліктің бір белгісі ретінде қалыптасқан дәстүр.

17-оқушы: Ертеде ауыл сыртында отырған қарияға ат үстінде келе жатқан адам арқан бойы жақындағанда, аттан түсіп, айрықша құрметпен сәлем беретін болған.

18-оқушы: Соңғы қалыптасқан дәстүр бойынша сәлемдесуші не сәлем беруші қол алысып амандасады, ұзақ уақыт көріспегенде қауышып, құшақтасып амандасады.

19-оқушы: Сәлемдескенде, сәлем бергенде әркім дауыс ырғағына ерекше көңіл аударып, қоныр дауыспен, сыйласымдылық үнмен, аптықпай, салмақпен, әдеппен сөйлеу керек.

Мұғалім: «Әдептілік белгісі – иіліп сәлем бергені», деп халқымыз бекер айтпаған.

«Не деу керек?» әнін орындау

Апаң сенің базардан,

Алма сатып әкелді.

Ең үлкенін, жақсысын,

Саған таңдап әперді.

- Не деп барып жеу керек? Рахмет!

Балалар жүр көшеде,

Естіледі шу-айқай.

Сен де шықтың көршіңді,

Қазып кеттің байқамай.

- Мұндайда не деу керек? Кешіріңіз!

Әжең сенің түскі асқа,

Қант-кәмпит салды мол.

Жұрттан бұрын ыдысқа,

Өз бетіңмен салдың қол.

- Жөн еді не айтқаның? Рұқсат па?

Осы келген бетіңде

Допты қудың, жарыстың.

Көшенің сол шетінде

Кезікті бір танысың.

Не деу керек? Сәлеметсіз бе?

IV. Қорытынды

Көп жасаған қария

Ақылы теңіз – дария.

Көп өнеге сөзі бар

Сөзі соқпақ, өзі нәр.

Ата салты – ардақты,

Әрбір сөзі - салмақты

Сол сөздерді ұқпасаң,

Тістерсің бір күні бармақты.

Мақал-мәтел: (Түсінік беру)

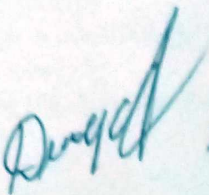
«Алыстан сәлем – береді, әдепті елдің баласы»

«Сәлем - әдептіліктің белгісі»

«Үлкенге құрмет – кішіге міндет»

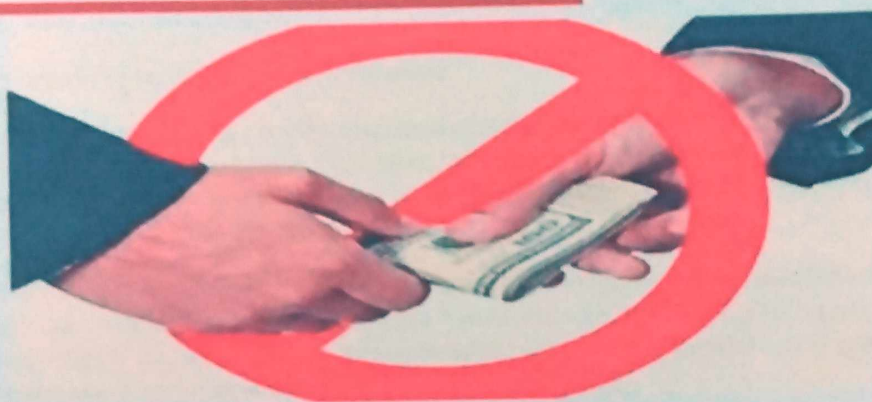
Мұғалім: «Сөз саласын табу қиын емес, Анасын табу қиын», - деп Жамбыл атамыз айтқан екен. Ендеше, «Сәлем – сөздің анасы, білгені жөн әр қазақтың баласы».

Тексерілді:

ДТДКО: М.Дүйсенов.

Жемқорлық

«Сыбайлас жемқорлық: қазіргі заманның қасіреті»

атты тәрбие сағаты

Сынып : 9 Ә

Сынып жетекші: Асқарова Ғ.

2024-2025 оқу жылы

Тақырыбы: «Сыбайлас жемқорлық: қазіргі заманның қасіреті» тәрбие сағаты

Мақсаты:

1. "Сыбайлас-жемқорлық" деген ұғымды түсіндіріп, пайда болу жағдайлары жайлы түсінік қалыптастыру.
2. Өз көзқарастарын білдіріп, дүниетанымдарын кеңейту. Өз ойларын еркін жеткізе білу қабілеттерін дамыту
3. Өз мемлекетіне жауапкершілікпен қарау және әділдікке тәрбиелеу. Патриоттық тәрбие қалыптастыру

Көрнекілігі: плакат, кітаптар, видео

Өткізудің нысаны: Тәрбие сағаты

Өткізудің технологиясы мен әдістер: Пікірталас, сұхбат, құқықтық ақпарат

Барысы:

1. Ұйымдастыру

Көрме ұйымдастыру:

«Жемқорлық – ғасыр дерті» атты сурет иллюстрациясы

2. Кіріспе сөз: Сәлеметсіздер ме, құрметті ұстаздар мен оқушылар. Бүгінгі тәрбие сағатымыз сыбайлас жемқорлық тақырыбына арналған. Сыбайлас жемқорлық жергілікті проблема болудан қалып, ұлт шегінен тысқары құбылысқа айналғаны, оның қоғамды және барлық елдердің экономикасын қамтып отырғаны белгілі.

Мектебімізде Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуды насихаттайтын, тәрбие жұмыстарын ұйымдастыруға жәрдемдесетін және қатысатан «Адал Ұрпақ» ерікті мектеп клубы құрылған. Клуб сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім; сыбайлас жемқорлыққа қарсы ақпарат және шығармашылық; мәдени-көпшілік іс-шаралар өткізу бағытында жұмыстарды атқаруда.

Сыбайлас жемқорлық туралы түсінік беру:

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңына сәйкес жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды параға сатып алу деп түсініктеме берілген.

1-жүргізуші: Сәлеметсіздер ме құрметті ұстаздар мен оқушылар. «Біз сыбайлас жемқорлыққа қарсымыз» атты ашық тәрбие сағатымызды бастауға рұқсат етіңіздер!!!

2-жүргізуші: тәрбие сағатымыздың мақсаты оқушыларды адал жолмен жүруге, адалдыққа үйрету. Сыбайлас жемқорлық туралы қысқаша мағұлматтар беру. Өз мемлекетіне жауапкершілікпен қарау және әділдікке тәрбиелеу.

1 топ: Оң канат – жақтаушы және 2 топ: Сол канат-даттаушы пікірталас өткізу. Ең күшті аргументтер келтірген топ жеңіске жетеді. Бейнежазба көрсетіледі

Олай болса 2 топқа тапсырма: оң канат-«Сыбайлас жемқорлықты қоғамда жою мүмкін» сол канат «Жоқ, сыбайлас жемқорлықты қоғамда жою мүмкін емес» тақырыбына жақтайтын және даттайтын аргументтер беру тапсырылады.

тәркіленіп, белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан айрылып, 2000 АЕК айыппұл төлеу, 2 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айрылу немесе шектеу жазалары қолданылады.

2-жүргізуші: ҚР ҚК 366 бабына сәйкес Пара алғаны үшін мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмір бойынан айрылып, параның 50 еселенген мөлшерінде айыппұл салынып, не 5 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айрылу жазалары қолданылады.

1-жүргізуші: Келесі сөзді жақтаушы және даттаушы топтардың мүшелеріне берейік.

1 оң канат- жақтаушылар (аргументтерін келтіреді)

2 сол канат-даттаушылар (аргументтерін келтіреді)

Келесі тапсырма : жағдаят шешу

Азамат Б. Абай .Мырзахметов атындағы университетінің 4 курс студенті. Оқу жылы аяқталуда, алда 8 пәнінен мемлекеттік емтихан тапсыруы қажет.

Оның ата-анасы оқу үлгерімінің нашар екенінен хабарсыз. Баласының жоғарғы оқу орнын аяқтап, диплом алып, болашақта үлкен маман иесі болатынына сенімді, үлкен үміт күтеді. Ол емтиханнан 2 рет құлағаннан кейін, Университеттің бірнеше оқытушысының әр қайсысына 30 мың теңгеден пара береді.

1. Азамат Б әрекеті дұрыс па не бұрыс па?
2. Мұндай жағдайда оқытушылардың іс-әрекеті дұрыс па не бұрыс па ?
3. Азамат Б. біреуге пара бергені үшін жауапқа таруға болады ма? Иә болады. Жоқ болмайды.

(Топтар талқыға салады)

2-жүргізуші: ҚР ҚК 367 бабына сәйкес Пара бергені үшін мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмір бойынан айрылып, параның 20 еселенген мөлшерінде айыппұл салынып, не 5 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айрылу жазалары қолданылады.

1жүргізуші: ҚР ҚК 368 бабына сәйкес Паракорлыққа делдал болғаны үшін мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмір бойынан айрылып, параның 10 еселенген мөлшерінде айыппұл салынып, не 2 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айрылу жазалары қолданылады.

Г. Аскарова «Ой жалғау»

1. Заңның құрығы ... (бәрінен ұзын)
2. Өш алғаннан гөрі ... (кешірген жөн)
3. Ақырын жүріп (анық бас)
4. Асыл тастан ... (өнер жастан)
5. Тура биде... (туған жоқ)
6. Хан болсын, ханға лайық ... (Заң болсын)
7. Батыр болсын, жорық жолы... (мақұл болсын)
1. Ұрлық түбі ... (корлық)
2. Жазасын тартпайтын ... (жамандық жоқ)
3. Әдепті бала ... (арлы бала)
4. Тәрбие ... (отбасынан басталады)
5. Әділ істің...(арты игі)
6. Абыз болсын, абыз сайлау... (парыз болсын)
7. Би болсын, би түсетін... (үй болсын)

2-жүргізуші: Келесі сөзді жақтаушы және даттаушы топтардың мүшелеріне берейік.

1 оң канат- жақтаушылар (аргументтерін келтіреді)

2 сол канат-даттаушылар (аргументтерін келтіреді)

Литмонтаж

1-оқушы

Жамандыққа тосқауылды қояйық, Пара алғанның жолы жабық қой анық, «Қазақстан-2050»-айқын жол, Күресейік, жемқорлықты жояйық.

2-оқушы

Әр ата-ана өнеге берсін балаға,

Тәрбиесіз шоқ жұлдыздың жанама,

Адалдыққа, даналыққа үйретсең,

Жолдаң таймас ар болған соң санада.

3-оқушы

Пара алғандар темір тордан әрі асар,

Алса да оны мойындамай санасар,

Беделі кетіп, қайыры қашып ортадан,

Мәнді өмірі енді қайтіп жарасар.

4-оқушы

Қазақ елі байтақ болсын десеңіз,

Жемқорлықтың жолын бірге кесеміз,

Сонда ғана жер гүлденер, ел байып,

Сонда ғана шарықтаймыз, өсеміз.

5-оқушы

Егеменді өсер елде тұрам Мен,

Білдіремін сезімді жыр-әнмен.

Жолыменен Елбасының жүрейік,

Сабакты қорытындылау: Г. Аскарова

Ел болып еңсемізді көтеріп, тәуелсіздігімізді алып, барша әлемге танылдық, мемлекетіміздің тамыры тереңге тарап, нығая түсуіне бағытталған құқықтық заңнамалар қабылданды, ел экономиясы мен әлеуметтік жағдайымыз түзеліп, әлем мемлекеттерінің ортасынан өз орнымызды айқындадық. Қоғам дамуының жаңа жолын таңдап, уақыттан туындаған әр түрлі кеселдерден айығуды міндет етіп қойдық. Ол жол – Президентіміз Қасымжомарт Кемелұлы Тоқаевтың бастауымен алға қойылған сыбайлас жемқорлықпен күрес жолы.

Құрметті оқушылар әрқашанда адамдық жақсы қасиеттерді сақтап, мақсатты нәтижелерге жету үшін, өз мүмкіншіліктерімізді пайдалануға тырысайық.

Патриоттық ән. Атамекен орындалады.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ЖОЛ ЖОҚ!

Тексерілді:

ДТДКО: М.Дүйсенов.

«Ұстазым, саған мың алғыс»

атты тәрбие сағаты

Сынып : 9 Ә

Сынып жетекші: Асқарова Ғ.

2024-2025 оқу жылы

«Ұстазым - саған мың алғыс»

атты тәрбие сағаты

1 — оқушы:

Сәлем бердік ұстаздар баршанызға,
Сіздермен тола берсін ортамызда.
Бүгінгі ел басқарған азаматтар,
Білім алған сіздердің арқаңызда.

2 — оқушы:

Бүгінгі күн құшақтарың гүлге толсын,
Дендеріңнің саулығы мықты болсын.
Білімменен суарған шәкірттерің,
Төл мерекең ұстаздар құтты болсын!

3 — оқушы:

Ұстаздарым биік тұлға байсалды,
Құшақ жайып өз мерекең карсы алды.
Қуанышты жарқын тілек білдіріп
Құттықтаймыз, ұстаздарым баршанды.

4 — оқушы:

Ұлы өмірге жетелеп,
Ашқан білім есігін
Құрметтейік мәпелеп
Ұстаздардың есімін.

5 — оқушы:

Келешекке алтын бак,
Қосар таудай үлесін.
Жасай берсін жарқылдап,
Ұстаз атты ұлы есім.

6 — оқушы:

Ұстазыңды түсінген сен тереңнен

ағайды шақырамыз!

2 — жүргізуші:

Айта берсек ұстазға тіл жетпеген.

Кімге ұстаз білім нәрін төкпеген?!

Айтыңдаршы, адам бар ма өмірде,

Ұстаздарға қарыздар боп өтпеген?

Ұстаздар, ұлағатты зиялылар,

Сендерде ғалымдардың қиялы бар.

Ағайын, тойларыңа тарту етем,

Шәкірттердің сәлемін қабыл алыңыздар!

Ән «Алтын ұя мектебін»

1 — жүргізуші: Ұрпаққа айтар ақылы, көрсетер өнегесі бар, аналық, әкелік сезімнің, дана ойдың ыстық лебі бар аға ұрпақ өкілдері, мектептің жүрегі ардагер ұстаздарымыз ортамызда отыр.

2 — жүргізуші: Сағыныш сазы толқытқан,

Арнамақ сөздің мәйегін.

Шәкірттерін оқытқан,

Келіп тұр жолдап сәлемін

«Ұстазым» әні орындайтын Молдабекова Балжан

1 — жүргізуші: Құрметті қонақтар, сіздер салып кеткен сара жол — ұстаз жолы – ұлы жол. Өткен жолдарыңызға көз жіберіп, еске ала отырып, өздеріңізге бірнеше сұрақ қоюға рұқсат етіңіздер.

1 — қонаққа сұрақ: Ұстаздық өмірге қалай келдіңіз? Жүрек қалауымен бе, әлде осы мамандықты таңдауға себепші оқиға немес бір жағдай болды ма?

2 — қонаққа сұрақ: «Ұстаз болу жүректің батырлығы» дейді, осы ұстаздық қызметті таңдауда батырлықпен қандай қасиет адам бойынан табылу керек деп ойлайсыз?

3 — қонаққа сұрақ: Кешегі өзіңіз еңбек еткен мектебіңізден қандай өзгерістерді байқадыңыз?

Мектебіңізге айтар тілегіңіз?

Сіздерге көп рахмет, аяулы да мейірбан ұстаздар.

2 — жүргізуші: Ұстаз – ұлағатты есім. Шәкірттерін білім нәрімен сусындатып, тәлім — тәрбие беру, жақсы қасиеттерді бойына дарытып, адамгершілік рухта бағыт — бағдар беруде ұстаздың еңбегі зор. Сондықтан да ол әрдайым қасиетті тұлға ретінде ерекшеленеді. Әй ақымықтық деймін біз осы асыл жандардың қадірін түсінбей жататын кездерімізде болады. Олай болса, осы тақырып аясында дайындалған музыкалық қойылымымызды бірге тамашалайық!

«Мың алғыс саған ұстазым»

1 — жүргізуші: “Ұстаздық — ұлы құрмет. Себебі, ұрпақтарды ұстаз тәрбиелейді. Болашақтың басшысын да, данасын да, ғалымын да, еңбекқор егіншісін де, кеншісін де ұстаз өсіреді. Өмірге ұрпақ берген аналарды қалай ардақтасам, сол ұрпақты тәрбиелейтін ұстаздарды да сондай ардақтауға міндеттіміз” — деген Бауыржан Момышұлы.

Олай болса, аяулы ұстаздарымыздың қадіріне жетіп, ардақтай білейік достар!

2 — жүргізуші: Шәкірттер санасына сәуле шашып, шырақ отын маздатқан ұстаздар қауымына ақ лебіз, жылы тілегін білдіру үшін ортамызға Кәсіп одақ ұйымының төрағасы Маржангүл Сағиданқызын шақырамыз.

1 — жүргізуші: Тәтті әуен бағаланса, балдан нәрі, Өнердің асулары алда әлі. Өнерге іңкәр етіп қояр жанды

Ән «Мектебім»

2 — жүргізуші:

Ұстаз — шәкірт алдында сыйлы адам. Ұстаз жайлы айтылар сыр да, жыр да көп. Ұстаз сенімін ақтау — адамгершіліктің белгісі. Мұғалімнің жүрегі соғып тұруы үшін: жауаптылық, қажырлылық, білімділік, жүректілік, сүйіспеншілік, сабырлылық керек.

(баяу музыка ойнап тұрады)

1 — жүргізуші: Қымбат, мен саған жұмбақ жасырайын? Шешіп көрші

2 — жүргізуші: Жарайды жасырып көр, кәне

1 — жүргізуші: Жылдың ең қысқа күндері.

2 — жүргізуші: Каникул

1 — жүргізуші: Оқушылардың үлкендерге көп көрсете бермейтін құпиясы

2 — жүргізуші: Күнделік.

1 — жүргізуші: Бақылау жұмысында дәптеріне жазғандарын бақылатып отыратын я қыз, я ұл.

2 — жүргізуші: Дос

1 — жүргізуші: Үзілісті зарықтыра күттіретін 45 минут.

2 — жүргізуші: Сабақ

1 — жүргізуші: Әжеме айтатын басты сылтауым.

2 — жүргізуші: Спорт секциясы

1 — жүргізуші: Қыздардың негізгі қаруы.

2 — жүргізуші: “Апайға айтам”

2 — жүргізуші: Әрине бұның бәрі әзіл.

Бірге өсіп, ен жайлаған ұл менен қыз,

Асыға сәлем жолдап жүректен біз.

Тәтті күй, асқақ ән мен әсем биді,

Сіздерге тарту етіп ұсынамыз.

«Тренд» биі 8 ә-сынып қыздарының орындауында.

1 — жүргізуші:

Мұғалімнен өнеге — білім алып, өмір теңізіне құлаш ұрған кез — келген шәкірт ұстазымен мақтанады. Ұстаз «Мектептің жүрегі», «Бала жанының бағбаны»,.....

2 — жүргізуші:

Иә, бұл мектеп мұғалімі — ұстазға арналған теңеулер. Мұндай мадақтауларды жалғастыра берсек, даналық сөздер тізбегі шексіздікке ұласады. Құрметті ұстаздар сіздердітағы бір мәрте мерекелеріңізбен шын жүректен құттықтаймыз!

Келесі әсем ән сіздерге арналмақ, қабыл алыңыздар!

8. Хор. «Ұстазым»(Көңілді әуен, сахнаға барлық оқушылар шығады, олар ұстаздарға біркелкі бас иеді)

1 — жүргізуші: Аса құрметті ұстаздар қауымы, сіздерді тағы да мерекелеріңізбен шын жүректен құттықтап, сіздерді егеменді еліміздің өрелі де, өнегелі перзенттерін тәрбиелеуде қажырлы қайрат, еңбектеріңізге жеміс тілей отырып, мың алғысымызды айтамыз. Білім шаңырағы — алтын ұя мектебіміздің шәкірттері еліміздің түкпір — түкпірінде, ел игілігі үшін жемісті еңбек етсін! Келесі кездескенше сау — саламатта болайық.

«Ұстаздар күні» мерекесіне ұстазыңызға немесе әріптестеріңізге ерекше сыйлық жасаңыз!

Тексерілді

ДТДЖО: *М.Дүйсенов* М.Дүйсенов

Ашық тәрбие сағаты

Тақырыбы: Қазақ елі менің Отаным

Сыныбы: 5"В"

Сынып жетекшісі: С.Саутова

2023-2024 оқу жылы

«Қазақ елі менің Отаным»

Ведущий 1: Армысыздар, құрметті ұстаздар мен оқушылар, бүгінгі мерекеміз Республика күніне арналған, кешімізді ашық деп жариялаймыз!

Қайырлы күн, құрметті достар!
Республика! Ерікті ел Қазақстан!
Келді ақыры көптен күткен жаз алыстан,
Келді аңсатып, алыстатып, армандатып.
Горды бұзған, мен де бір аз арыстан

Ведущий 2: Добрый день, уважаемые учителя и ученики!
Сегодня мы собрались в наш прекрасный зал
Отметить праздник светлый
Страны великой нашей Казахстан!

Звучит гимн РК

Одновременно показ слайдов (президент, текст гимна)

Ведущий 1: 1990 жылдан бастап қазанның 25-сі – Республика күні. Қазақстан – тәуелсіз мемлекет. Қазақстанды әлемнің жүзден астам елі таниды. Біздің еліміз дүние жүзіндегі ең ірі мемлекеттермен жан-жақты қарым – қатынас жасайды.

Ведущий 2: 25 октября 1990 года была принята декларация о государственном суверенитете. Впервые мы получили возможность строить действительно независимое государство, всему присущими ему атрибутами. Казахстан стал подлинно независимым суверенным государством и в этом качестве стал полноправным членом Содружества Независимых Государств и мирового сообщества.

Мы являемся современниками и творцами исторических событий происходящих на нашей древней земле. Провозглашение Декларации о Государственном суверенитете, рождение и становление республики Казахстан стали самыми значительными явлениями нашего времени, которые еще будут по достоинству оценены будущими поколениями.

Стихотворение на каз. языке «Туған өлкем».

Көгінде күн нұрын төккен,
Жерінде гүл жұпар сепкен.
Неткен сұлу, неткен көркем,
Осы менің туған өлкем !

Алтын дәнді даласы бар,
Ақ күмістей қаласы бар.
Неткен сұлу, неткен көркем,
Осы менің туған өлкем!

Ер еңбегі шалқып, тасқан.
Ел еркіндей бақыт тапқан.

Неткен сұлу, неткен көркем,
Осы менің туған өлкем!

Ведущий 1: 1992 жылы 4 маусымда біздің мемлекетіміздің тарихына алтын тармақ ретінде кірді. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне мыналар кіреді: Ту, Елтаңба. Әнұран.

Ведущий 2: 4 июня 1992 года – эта дата золотой строчкой вошла в историю нашей страны. Приняты государственные символы Республики Казахстан событие закрепившее появление на политической карте мира нового независимого государства. Флаг, герб, гимн незря называют атрибутами государственности. Обретя государственные символы, Казахстан окончательно утвердил новые причины своего дальнейшего развития. Вот как сказал об этом президент: «Это свидетельство окончательного поворота республики к построению демократического и правового государства, к созданию нового общества, основанного на принципах суверенитета личности, единства его этнически многообразного народа».

Сопровождение слайдами: карта мира, символика.

Стихотворение «Казахстан»
Мой Казахстан, ты Родина моя!
Всем сердцем я люблю тебя.
Всегда ты дорог мне в любые времена.
Люблю тебя моя страна.
Много на свете различных степей,
Но казахская степь всё ж красивей.
Много на свете разных стран,
Но лучше всех наш Казахстан!

Сопровождается слайдами: природа Казахстана

Танец «Күзгі жел».

Ведущий 1: В Казахстане живут представители 120 национальностей. Численность Казахстана составляет 16 млн. человек. Казахская пословица гласит: «Сила птицы - в крыльях, сила человека – в дружбе». Казахи – коренной народ Казахстана. Казахский народ отличается древней, самобытной культурой, верностью обычаям и традициям, музыкальностью, гостеприимством.

Ведущий 2: Родина – это земля, на которой родился и вырос человек. Как не бывает птицы без неба, горы, без вершины, так и не бывает человека без Родины. Для всех нас Казахстан – наша Родина, и нам нужно знать историю своей страны, помнить о ее корнях, так как любое дерево крепко своими корнями, как бы свободно не простирались его ветви. Воистину, прав тот, кто сказал: "Если талантлив народ - богата земля."
У казахов есть такие пословицы:

"Гость на пороге - счастье в дом",
"Когда желанный гость, овца двойно приносит!"

Сопровождается слайдами: обычаи и традиции казахского народа, убранство юртыё

Стихотворение «РОДИНА МОЯ КАЗАХСТАН»

Там лазурное небо и снежные горы,
Бескрайних полей золотые просторы,
Закаты, как в сказке, и звездные ночи,
Рассветы ясны, как красавицы очи.

Там вольные ветры и быстрые реки,
Яркое солнце, широкие степи,
Манящие тайной святыне озера
И лоз виноградных витые узоры.

Там разные нации в мире живут,
Там вечные ценности – знания, труд.
Самая лучшая ты на земле
Родина - матушка - слава тебе!

Спросите где это, и я вам отвечу!
Краткой, но убедительной речью:
"Осы маған ұлы Отан,
Қасиетті жер Қазақстан!"

Песня «Храни земля»

Ведущий 1: Биылғы жылы біз Павлодар облысының 70 жылдығын атап өттік. Осы уақыт аралығында сан қилы асулар артқа тастап, белестерді бағындырған облысымыз күннен-күнге көркейіп, даму үстінде. Туған жеріміздің төсінде небір қоғам, өнер қайраткерлерді туып өсіп, еліміздің игілігі үшін тер токті.

Ведущий 2: В Казахстане 14 областей и среди них наша Павлодарская область, которая в этом году отметила свое 70-летие.

Песня: о Павлодаре «Кереку»

Ведущий 1: У каждого человека есть родина. Свет, отчего дома и тепло родного очага согревает человека и освещает его путь всю жизнь. И сколько бы ,нам не было лёт, наши воспоминания всегда связаны с отчим домом и краем, где родился и вырос человек.

(Гульжакон 5 «А»)

Қазақстан – туған жерім, мақтанышым,
Өзің жайлы қанша жырды жаттадым
Ертендерге шақырады еріксіз,
Әр күн күліп атқан таң тақым.
Қазақстан – туған жерім, мақтанышым,
Жемістерін ұсынады бактарың,
Одан сайын даңқы өтті әлемге,
Байқоңырың, ең байлығың, ақ наның.

Түркістан облысы, Келес ауданы
№28 «Мақташы» жалпы орта білім беретін мектебі
коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Тәрбие сағаты

Сабақтың тақырыбы:
«Өнегелі отбасы-қоғам
байлығы»

Сынып жетекшісі : Данабай Фариза Құдайбергенқызы

2023-2024 оқу жылы

Сабақтың тақырыбы: «Өнегелі отбасы-қоғам байлығы»

Күні: 22.12.2023ж

Құндылық: сыйластық

Қасиеттер: мейірімділік, татулық, ақылды тыңдай білу

Мұғалімі: Данабай Ф

Сыныбы: 7 «б»

Сабақтың мақсаты:

Оқушылардың «сыйластық» құндылығы туралы түсініктерін кеңейту.

Міндеті:

1. Ақылды тыңдай білудің өмірдегі маңыздылығын түсіндіру.
2. Ақылды тыңдай білу іскерліктерін дамыту.
3. Ақыл, өнеге, өсиеттерді тыңдауға, бағалауға тәрбиелеу.

Сабақтың түрі: жаңа сабақ.

Сабақтың типі: білімді жинақтау, жүйелеу сабағы.

Әдіс-тәсілдері: түсіндіру, әңгімелеу, ой қозғау, талдау, оқы, жұптас, талқыла, сұрақ – жауап т.б

Сабақтың көрнекілігі: дәптер, оқулық және т.б.

Сабақ барысы:

Сабақ бөлімдері	Мұғалімнің іс- әрекеті	Оқушының іс- әрекеті	Қолданған әдіс тәсілдер
Ұйымдас тыру кезеңі	Амандасып оқушылардың көңіл күйін сұрау, сабаққа дайындау Психологиялық дайындық: «Нұрға бөлену» Мозайка әдісі. Әр түрлі қима қағаздардағы суреттерді таңдау арқылы 3 топқа бөлінеді. 1-топ: Үлкен отбасы 2-топ: Әдепті отбасы 3-топ: Өнегелі отбасы Алтын ережемен таныстырады. Смайликтер арқылы бағалап отырады.	Қима қағаздағы суреттер бойынша топқа бөлініп отырады. Суреттерді құрастырады. Көшбасшы сайлайды.	«Нұрға бөлену» Мозайка әдісі
Үй тапсырма сы	«Кім жылдам?» Пысықтау сұрақтары. 1. Адамдармен қалай тез тіл табысуға болады? 2. Қоршаған ортамен қалай қарым- қатынас жасауға тиіспіз? 3. Адам өз өмірін жалғыз өткізе алама? 4. Өзгелермен қалай қарым-қатынас жасайсың? 5. Адамның шын ықыласпен істеген іс-	Балалар сұрақтарға жауап береді.	«Кім жылдам?»

	әрекеттері қандай сезім тудырады? 6.Сүйіспеншілік сезімдерінді қалай білдіресіңдер? Кімге? Неліктен?		
Дәйексөз	«Ата- ананың ақылы – Сайрап жатқан жолмен тең. Ақылдының ақылы – Сарқылмайтын көлмен тең.» деген халық мақалына ой пікірлерін айтуды тапсырады.	Балалар ойларын айтады.	Дәйексөз
Жаңа сабақ	«Ой-қозғау » 1.Отбасы дегенді қалай түсінесіңдер? 2.Сенің отбасыңда қанша адам бар? 3.Сенің отбасың үлкен бе? 4.Сенің ата- анаң қайда жұмыс істейді? 5.Сенің атаң, әжең бар ма? 6.Жан ұядағы адамдар бір біріне қандай болу керек? Оқып, жұптасып, талқылауға тапсырма береді. Мәтінмен жұмыс. (әр топқа мәтін таратылады) 1-топ: Қорада малың болсын, көшеде талың болсын. 2-топ:«Отбасы татулығы» аңыз-әңгіме 3-топ:Туыстық атаулар.	Топ мүшелері сұрақтарға өз ойларын айтады. Топта жеке оқып,жұптасып талқылайды, түсініктерін айтады.	«Ой-қозғау» «Оқы,жұптас, талқыла»
Шығармашылық жұмыс Топтық жұмыс	1-топ: Отбасы туралы мақал-мәтел 2-топ: «Менің отбасым» шағын шығарма 3-топ: Әке көрген оқ жонар, Шеше көрген тон пішер (өз ойларыңды ортаға салыңдар) Қорытындылау Бізге үлгі- өнеге болатын үлкендердің, даналардың ақыл өсиеттерін, даналық сөздерін тыңдап, оларды өмірде қолдана білсек, өмірден өз орнымызды нақты таба аламыз. Сондықтан қолымыздан келгенше үлкендердің кеңесін, ақылын құлақ түріп, тыңдаған жөн.	Мақал-мәтел айтады Оқушылар жұмысты жеке орындайды, топпен ақылдасады, әр топтан екі оқушы жауап береді. Көрініс қояды.	Дәптермен жұмыс

Сабақты бекіту	«Отбасы» сөзін топтастыруды тапсырады	Топ мүшелері өз ойларын плакатқа суреттеп, талқылап қорғайды.	
Рефлексия	Не білдім? Не ұнамады? Бүгінгі сабақтан алған әсерім.	Стикерге ойларын жазып алма ағашына іледі	Алма ағашы
Топпен ән айту	«Ана» туралы ән	Балалар әнді орындайды.	Баяу әуен
Үйге тапсырма	«Әкем әнін» әнін жаттап келу	Үй тапсырмасын күнделіктеріне жазып алады.	

ТӘРБИЕ САҒАТЫ: *Джуматова*

«Адалдық адамдықтың белгісі»

Сынып:6 «Ә»

Сынып жетекшісі:Джуматова Улжан

2023-2024 оқу жылы

Сынып: 6 «Ә»
Сынып жетекшісі: Джуматова Улжан
Адалдық адамдықтың белгісі

Тақырыбы: «Адалдық адамдықтың белгісі»

Тәрбие сағатының мақсаты: Оқушыларға адалдық, шындық туралы түсінік
Оқушылардың бойына рухани адамгершілік қасиеттерді ұялату үшін мейірбан, ақылды, шыншыл, қайырымды
т. б адамдық асыл қасиеттерді игеруге ықпал ету. Бірін - бірі сыйлап, мейіріммен қарауға тәрбиелеу.

Міндеттері:

1. Оқушыларға дос, достық туралы әңгімелей отырып, олардың достық қарым - қатынасын нығайту.
2. Оқушыларды адалдыққа, шыншылдыққа тәрбиелеу, өзімшілдіктен, менмендіктен тағы басқа жаман әдеттерден аулақ жүруге үйрету.
3. Оқушылардың адамгершілік қасиетін, бір - біріне деген достық сезімдерін нығайту.

Ресурстар: Ұлы адамдардың ойлары, нақыл ұлағатты сөздері, дос туралы мақал - мәтелдер, суреттер

Тәрбие сағатының түрі: дамытпалы саяхат сабақ.

1. Ұйымдастыру
2. Кіріспе

Мұғалім сөзі: - Сәлеметсіздер ме құрметті оқушылар мен ұстаздар! Бүгінгі ашық тәрбие сағатымызды ашық деп жариялаймын.

Бүгін біз әдептілік, адалдық, адамгершіліктің асыл қасиет екені туралы пікірлесіп, өз ойларымызды ортаға саламыз. Олай болса АДАМ!

Адам баласының бойында жақсы да, жаман да қасиеттер болады екен. Бізге ақылдылықты, адалдықты, қарапайым - кішіпейілділікті, инабаттылықты, шыншылдықты үлкендер үйретеді. Ол - біздің ата - анамыз, ақсүтін бере отырып, ана тілімен үйретеді. Біз оны түсініп, ата - баба салт, әдеттерін үйренеміз. Адам болатын адамгершілігі бар бала - барлық жақсы қасиеттерді үйреніп, жаман мінез әдеттерден, ұнамсыз қылықтардан аулақ болуға тырысуы керек. Адамның адамгершілік, адалдық, саналылық дәрежесі – оның тәртібі мен іс - әрекетін анықтайтыны әлдеқашан дәлелденген.

Адамның бойынан адамгершілік қасиеттер табылса, әрине сымбатты, парасатты көрінеді.

Адамгершілік – адамның асыл қасиеті. Жүсіп Баласағұн адамгершілік пен инабаттылықтың төрт қасиетін 6600 тармақтан 72 тараудан тұратын “Құтты білік” дастанында көрсетіп берді.

Шығыстың ұлы ғалымы әл - Фараби: Жас жеткіншектеріңізді көрсетіңіз, мен сіздердің болашақтарыңызды айтып берейін деген екен.

Бүгінгі адамгершілікті, адалдықты сендер қалай түсінесіңдер, әдеп - нормаларын білесіңдерме, озара пікірлесіп ой бөлісеміз.

Мұғалім сөзі: Балалар, сіздер дос болу, адалдықтың деген не екенін білесіздер ме? Әрине, білесіздер, дос болмайтын ешбір адам болмайды, иә?! Ендеше осы сыныпта дос бар ма екенін дәлелдейік, ол үшін қазір біз 2 - топқа бөліп, дос туралы пікір таластырамыз және өз күшімізді тексерелік.

- 1 - Топ. «Татулық»
- 2 - топ. «Сыйластық»

1 - арал.

Сұрақтар:

Адал достық дегенде нені түсінесіңдер?

Сендердің де адал достарың бар ма?

Сенің адалдыққа деген сенімін қандай?

«Адалдық – адамшылық бастауы» дегенді қалай түсінесіңдер?

«Адалдық, кеңпейілділік, ақкөңілділік, шыншылдық» ұғымдарымен қатар жүре ме? Неліктен?

Мұғалім

Адалдық – адам бойындағы асыл қасиеттердің бірі.

"Адалдық" деген сөз шыншылдық, айнаymастық, шын берілгендік сияқты игі қасиеттерді еске салады. Қазақ пайымында адам бойында адалдық - пәктік, ар - ұждан, жан тазалығы. Адал дос дегеніміз - өтірік айтпайтын, шындықты жақтайтын, досын ешқашанда ұятқа қалдырмайтын, барлық уақытта қандай жағдай болмасын қол ұшын беріп көктемтесетін, қашан да қасынан табылатын, барын бөлісетін нағыз жолдас.

Мұғалім. 2 - арал. Адамгершілікке байланысты проблемалық жағдаяттарды шешу үшін саяхатқа шығу ойынын ойнайық. Елімізде үлкен қалалар бар:

Астана, Алматы, Ақтау, Жезқазған, Көкшетау, Ақтөбе, Семей, Павлодар, Атырау, Қызылорда т. б.

Ал, балалар, өздеріңе қай қалалар ұнайды? Ұнаған қала аты жазылған қима қағазда сұрақ бар. Соған жауап беру керек.

Сұрақтар:

– 1. Мектептен үйге қарай жүгіріп келе жатқанда, алдыңнан бір үлкен кісі шықты. Сен не істер едің?

– Үлкен кісімен амандасып жол беремін.

– 2. Өзіңнен үлкен кісілер әңгімелесіп отырған кезде сен не істеуің керек?

– Үлкендердің әңгімесін бөліп, сөзге араласуға болмайды.

– Егер тығыз шаруам болса, «кешіріңдер» деп айтар едім.

– 3. Көшеде біреу жөн немесе жол сұраса не істер едің?

– Асықпай түсіндіріп беремін.

– 4. Автобуста, қоғамдық орындарда егде адамдарды көрсең не істеген жөн?

– Үлкен кісілерге әрдайым орын беру керек.

– 5. Үлкен кісілермен қалай сөйлесу керек?

– Үлкен кісімен «Сіз» деп сөйлесу керек.

– 6. Әдептілік деген не?

– Адамдардың жүріс - тұрысы мен өзара қарым - қатынасының ережелері.

- 7. Ата - ананның теледидардан қарайтын бағдарламасы сенің қарайтын бағдарламаңмен бір уақытта келіп қалды делік, сен оны үзбей қарайсың. Бірақ өкінішке орай екеуі екі арнадан беріледі. Сен қандай шешімге келер едің?

- 8. Құрметті досым! Партада менімен бірге бір бала отырады. Ойнап - ойнап тапсырмасын орындамай, жазбай келеді. Мұғалім сұрағанда қысылады. Сабақты менің дәптерімнен көшіріп алады.

Мен бермесем, «Сен сараңсың»- дейді. Мен не істеуім керек?

9. «Жалғастыр»

«Не істеуге болмайды?».

- Үлкендердің алдынан..... (кесіп өтуге болмайды.)

- Кішкене баланы.....(жылатуға болмайды.)

- тарды.....(атуға болмайды.)
- ғыз баланы.....(ренжітуге болмайды.)
- сабақтан.....(кешігуге болмайды.)
- сыныпта.....(айғайлауға болмайды.)

10. «Не істеу керек?»

- Үлкен кісіні.....(сыйлау керек.)
- Үлкеннің тілін.....(алу керек.)
- Үлкендерге.....(сәлем беру керек.)
- Кішілерді.....(қамқорлау керек.)
- Оқу құралдарын..... (күтіп ұстау керек.)

3 - арал. Шығармашылық жұмыс, топтық жұмыс

Берілген суреттерден коллаж жасау. Яғни суретте не көріп тұрсыздар соған байланысты мақал - мәтелдер, нақыл сөздер жазу.

Ана айты бір өсиет баласына
Бір жолдың шығарып сап саласына.
Ей, балам шамаң келсе жақсылық,
Ақпейіл адамзаттың арасына.

Егерде жол үстінде тікен жатса,
Кірер деп аяғына біреу басса,
Ерінбей - ақ иіліп қолыңменен
Сол тікенді көтеріп алып таста.

Бұл еңбегің қалмасты басқа, бекер
Соны көрген соңғы жас солай етер.
Жақсы үлгіні жалпы жұрт дәстүр жасап,
Жол тазарып жолаушы жолдан өтер.

4 - арал. «Досым саған арнаймын»

Достыққа байланысты ақын - жазушыларымыздың өлеңдерін айту.

М. Мақатаев

Досым, саған сенемін. Сеніп өтем!
Жолы бөтен демеймін, жөні бөтен.
Достық деген — адамның көрігі екен,
Достық деген адалдың серігі екен.

Достарың көп пе?

Апырау неткен жақсы едің?

Досым аз менің...

Досым - ау менің, тапшы емін?

Достарыңменен достастыр мені, асылым,

Достастыр мені?

Болайын құлың нақ сенің!

Дос болам десең,

Досымды сыйла, қымбаттым!

Досыңа сонда,

Досыммен ғана қымбатпын.

Дос болам десен,

Мендегі доспен достасқын,

Сендегі доспен дос болып сонда тұрмақпын.

Дос жүрегі шар айна,
Сылтауыңа қарай ма,
Бүлдіріп алма қалайда,
Кір шалдырма жарай ма!
Шимайланса шар айна,
Жанарды тартар жалтырап,
Дос жүрегі – бал бұлақ.

5 - арал. Көрініс. Ертегі - Өрмекшінің сотталуы

Адалдық өткелі

Сөзі: Ақмарал Леубаева Әні: Жарылқасын Дәулет

Сүйетініме шүбәм жоқ,
Сүймей ме деген күмән көп.
Түстім бе деген тура жол,
Көрінбейді тұман боп.

Қайырмасы:

Бақытқа толы мұң - кесем,
«Жалған» дер дұшпан «шын» десем.
Қай жаққа болсын кетер ем,
Қолымнан ұстап «жүр» десең.

Көзіңді жұмып тұнығым,
Соңымнан ерші, құлыным.
Өзгелер қолы жетпеген,
Өзіңмен өтсін ғұмырым.

Тағдырға сенбей болмайды,
Шын бақыт екі қонбайды.
Адалдық дейтін өткелден,
Көп адам өте алмайды.

Қорытынды

Адамгершілік қасиет - жеке адамның басындағы емес, жалпы қоғамның қордалы байлығы.

Адамдық борыш ар үшін,
Барша адамзат қамы үшін.
Серт берген еңбек етем деп,
Алдағы атар таң үшін.

